

Vad är en framtidsfullmakt?

Framtidsfullmakten är en fullmakt som kommer att gälla det ögonblick då du själv inte kan sköta din ekonomi eller fatta juridiska beslut. Den här fullmakten fungerar som ett alternativ till god man eller förvaltare.

I och med att du själv kan utse personen som ska fatta beslut och handla i ditt ställe får du en bättre kontroll över vad som händer när du inte kan göra det. Det kan ju vara en nära anhörig som känner dig väl. En person som är väl insatt i hur du vill hantera sparkonto och lagliga dokument.

Ekonomiska och personliga uppdrag

Med framtidsfullmakten säkrar du att du får hjälp med ekonomiska såväl som personliga angelägenheter i ett läge då du inte själv klarar av detta.

Ekonomiska uppdrag kan vara:

- Betala räkningar
- Ta ut pengar från bankkonto
- Flytta pengar mellan konton
- Öppna eller stänga autogiron
- Hantera sparkonto och fondsparande
- Sälja bostad
- Sälja fordon
- Ingå eller säga upp avtal (tidningsprenumeration, telefonabonnemang och så vidare)

Personliga uppdrag kan vara:

- Omsorg, personlig vård
- Ansökning om hemtjänst
- Ansökning om vårdboende
- Sköta kommunikation med kommunen
- Sköta kommunikation med vårdpersonal

När kan du skriva en framtidsfullmakt?

Om du får det bekräftat att du har en sjukdom som bara kan förväntas bli värre och till sist kommer att göra det omöjligt för dig att fungera på ett självständigt sätt är det dags att skriva denna fullmakt. Du kan också skriva den utan att ha drabbats av någon sjukdom som en gardering för framtiden.

Det finns dock vissa regler som du ska vara medveten om. Du kan bara skriva framtidsfullmakt om du är:

- Myndig (det vill säga 18 år gammal)
- Du kan ta hand om dina ärenden och beslut då du skriver fullmakten
- Du vet vem eller vilka som du vill ha som fullmaktshavare
- Du har vittnen till fullmakten (kan inte vara de som blir fullmaktshavare)

Det är också viktigt att förstå att fullmakten ska vara skriftlig. Det går alltså inte att göra en muntlig överenskommelse. Den kommer till exempel inte att godtas av banker som är rädda för bedrägerier.

Fullmakten ska också kallas för framtidsfullmakt och klargöra vad fullmaktshavaren kan göra med den. Den ska ha villkor för fullmaktens bruk och omfattning. Det finns mallar att använda för att skriva fullmakter av detta slag men det kan vara klokt att få juridisk hjälp med dokumentet.

När börjar fullmakten gälla?

Det unika med framtidsfullmakter är att de inte börjar gälla samma dag som de skrivs. Istället är det så att fullmakten för framtiden börja gälla när fullmaktsgivaren inte längre kan ta hand om sin ekonomi. Det kan vara några månader eller kanske mer efter att den skrivs.

När det är en sjukdom som är anledning till att framtidsfullmakten skrivs kan det vara svårt att veta precis när den kommer att behövas. Det får helt enkelt göras en bedömning av den sjuka personens förmåga. Då man kommer till konklusionen att fullmaktsgivaren inte längre av psykiska eller fysiska skäl klarar av att ta hand om sin egen ekonomi anses fullmakten gälla.

Det krävs dock inget läkarintyg om detta. Den som är fullmaktshavare är den som kommer att göra bedömningen om när fullmakten bör börja gälla. Det här är ju normalt sett en person med nära kontakt till fullmaktsgivaren och som därmed kan anses ha god inblick i när det är lämpligt att ta över rollen som beslutsfattare.

Det är mycket viktigt med bevitning

En framtidsfullmakt är ett känsligt dokument. Det kommer ju ge en eller flera personer rätten att bestämma om saker som bankhandlingar och mer. Det är också därför som det krävs två vittnen då den skrivs under.

Vittnena kommer att intyga att det verkligen är den som skriver under framtidsfullmakten som står på dokumentet. Vittnen behöver inte veta vad som står i fullmakten i detalj men de måste förstå att det just rör sig om en framtidfullmakt som kommer att gälla någon gång i framtiden.

Viktigt att tänka på

Om du vill skriva en framtidsfullmakt som du kanske planerar ge till dina barn finns det några mycket viktiga punkter att tänka på.

1. **Vad noga med formatet.** Missa inte kraven som till exempel att fullmakten för framtiden ska vara skriftlig och att du måste vara frisk och kunna hantera din ekonomi när du skriver den.
2. **Tänk på tydlighet.** Det måste vara solklart vad fullmakten omfattar. Det är viktigt att det inte blir missförstånd omkring vad du har skrivit i framtidsfullmakten.
3. **Välj rätt fullmaktshavare.** Du kan bara välja en privatperson som fullmaktshavare. Det går inte att ge uppdraget till ett företag.
4. **En framtidsfullmakt kan inte omfatta sjukvård och tandvård.** Som fullmaktshavare kan man alltså inte bestämma om en viss åtgärd inom sjukvården. Även om det går bra att följa med till läkarbesök och följa med i det som händer finns det ingen rätt att neka till eller begära en viss typ av medicinsk behandling.

En eller flera fullmaktshavare

En vanlig fråga är om man kan ge framtidsfullmakter till flera personer och svaret är ja. Men det betyder inte att du måste ge samma fullmakt till varje person. En väg att gå är att skriva samma framtidsfullmakt till några personer, kan vara dina barn, som sedan får hjälpa till gemensamt med sina fullmakter.

Det går också att dela upp uppgifterna i fullmakterna. Du kanske ger ett barn en framtidsfullmakt som rör dina bankärenden och hantering av värdepapper medan en annan fullmaktshavare kommer att sköta betalning av dina räkningar.

Om du vill utse fullmaktshavare i turordning går det också bra. Du kan tala om att en person är första valet men att en annan kan ta över om den första inte kan. Det kan garantera att det alltid kommer att finnas någon som kan föra din talan då du inte kan det själv.

Genom att ha flera fullmaktshavare får du flera fördelar:

- Du har backup om någon inte längre kan agera som fullmaktshavare.
- Du kan välja rätt person för rätt uppdrag. Kanske tycker du att en viss person är bättre lämpad för att fatta beslut om din omvårdnad medan en annan är perfekt för ekonomiska beslut.

- Du slipper belasta en person med uppdraget att ta hand om din ekonomi och hjälpa dig under den tid du inte själv klarar av detta.

Om du vill att framtidsfullmakten ska upphöra

Som fullmaktsgivare kan du återkalla framtidsfullmakten. Rätten att annullera en framtidsfullmakt ges också till en person som fungerar som granskare. En granskare är en person som du utser för kontroll av hur fullmaktshavare sköter sitt jobb. När det inte finns en granskare som du har utnämnt kan nära släktingar och partner eller make inta denna roll.

Om fullmaktsgivaren skulle bli frisk igen och åter kunna sköta sin ekonomi och beslutsfattning kommer fullmakten inte längre att gälla. Död är dock inte en anledning till att en framtidsfullmakt upphör. Det måste stå att så är fallet i fullmakten för att detta ska gälla.

Det går inte att registrera en framtidsfullmakt

Idag finns det ingen myndighet som håller koll på framtidsfullmakter. Det betyder att du måste se till att den finns på ett säkert ställe. För att fullmakten ska gälla ska den vara i original.